

Incognito, czyli formy -no i -to

Incognito, czyli formy -no i -to

Okładka

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 1

Oto zapis hasła dla słowa „wynająć” ze słownika ortograficznego:

wynająć: -najmę, -najmiesz, -najmą, -najmijcie, -najał, -najeła, -najełi, -nająw·szy, -najeły.

Zapisz formy osobowe tego czasownika.

1. os. lp. czas przyszły -

2. os. lm. tryb rozkazujący -

3. os. lm. czas przyszły -

3. os. lp. r. m. -

3. os. lp. r. ż. -

3. os. lm. r. m-os. -

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 2

Określ osobę, liczbę i rodzaj podanych czasowników.

Czasownik	Osoba	Liczba	Rodzaj
napisałem			
zobaczyło			
uznałam			
wygrały			
wyszedłeś			

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 3

W podanych zdaniach zaznacz kolorem pomarańczowym czasowniki, przy których można określić osobę, liczbę i czas, a zielonym czasowniki, które nie zawierają takiej informacji.

 pomarańczowy

 zielony

W końcu **nadszedł** dzień wyjazdu na obóz. Odjazd autokaru **zaplanowano** na godzinę 12.00, więc **miałem** jeszcze trochę czasu, żeby **dokończyć** pakowanie plecaka.

Postanowiłem **zabrać** najpotrzebniejsze rzeczy, a wśród nich niezawodny wielofunkcyjny scyzoryk, na którym **wyryto** moje inicjały. **Dostałem** go od dziadka na urodziny. Nie **wyobrażałem** sobie także **pojechać** na obóz bez koszulki, na której **wyszyto** herb mojej ulubionej drużyny piłkarskiej. Pozostałe rzeczy **pozostawiłem** do spakowania mamie, która najlepiej **wie**, czego **mogę** **potrzebować** podczas wyjazdu. **Miałem** nadzieję **znaleźć** w plecaku trochę smakołyków, którymi **zamierzałem** **podzielić** się z kolegami.

W samo południe podekscytowani **ruszyliśmy** w drogę. **Byłem** pewny, że **przeżyję** wspaniałą przygodę.

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 4

Wypisz czasowniki, które nie mają osoby, liczby i czasu. Po czym je można rozpoznać?

Pamiętaj!

Czasowniki występują w różnych formach.
Można je podzielić na dwie grupy:
formy **osobowe**, jeśli możemy określić osobę, i **nieosobowe**,
które nie wskazują wykonawcy czynności.

Do nieosobowych form należą bezokoliczniki
(np. zjeść, wypić) i formy zakończone na **-no** i **-to**
(np. umyto, posprzątano).

Formy czasownika

Źródło: a. nn., domena publiczna.

Ćwiczenie 5

Wypisz formy nieosobowe z pamiętnika kogoś, kto mógłby być twoim kolegą.

Wtorek, 15 października

Pamiętny dzień. Dokonano włamania do mojego pokoju! Zupełnie się tego nie spodziewałem. Zniszczono artystyczny nieład, który miałem na biurku. Posłano łóżko. Ktoś zrobił porządek w szafie. Wytrzepano dywan, a wraz z nim całą moją kolekcję ścinków. Starto nawet podłogę. Pokój przewietrzono i odkurzone.

Eksperyment 'Ile roślina może wytrzymać bez wody?' został przerwany. Podlano kwiatek! Ślady innych eksperymentów uprzątnięto.

Zgroza! Kto to uczynił?

Ćwiczenie 6

Określ osobę i liczbę podanych czasowników, a następnie utwórz formy nieosobowe. Odpowiedzi wpisz do tabeli zgodnie ze wzorem.

Forma osobowa	Osoba i liczba	Bezokolicznik	Formy zakończone na -no lub -to
ukradli	3. os. lm.	ukraść	ukradziono
wywiozły			
zepsułyśmy			
zużyłeś			
zamknęły			
sprzedam			
umyliście			
wyrzucę			

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 7

Obejrzyj zdjęcia w galerii, a następnie zredaguj do nich podpisy. W tym celu przekształć podane zdania na takie, w których pominiesz wykonawcę czynności.

1. Szwajcarski arystokrata i chemik [George de Mestral](#) wynalazł w 1943 roku rzep jako rodzaj zapięcia.
2. Dyskietkę wymyślił prawdopodobnie Japończyk [Yoshiro Nakamatsu](#) w roku 1950.
3. Spinacz opracował i opatentował Norweg [Johann Vaaler](#) w 1900 r.
4. Pierwsze sztuczne serce skonstruował w 1951 roku amerykański chirurg – [John H. Gibbon](#).
5. Pierwszy antybiotyk, penicylinę, odkrył szkocki lekarz i bakteriolog [Alexander Fleming](#) w 1928 roku.
6. Amerykański agent ubezpieczeniowy [Lewis Waterman](#) w 1884 r. wynalazł pierwsze wieczne pióro z regulowanym dopływem atramentu.

Część rzepa

Alexander Klink, licencja: CC BY 3.0

Dyskietka

Afrank99, licencja: CC BY-SA 2.0

Spinacz

Haragayato, licencja: CC BY-SA 2.5

Sztuczne serce

Rick Proser, licencja: CC BY 3.0

Antybiotyk

licencja: CC 0

Pióro wieczne

Lothar Spurzem, licencja: CC BY-SA 2.0

Zdjęcie 1.

Zdjęcie 2.

Zdjęcie 3.

Zdjęcie 4.

Zdjęcie 5.

Zdjęcie 6.